

ĐỔI MỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ CHO HẠ SĨ QUAN, BINH SĨ Ở CÁC TRUNG ĐOÀN BỘ BINH TRONG QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

VŨ MINH THÀNH (*)

Tóm tắt: Đổi mới công tác giáo dục chính trị là yêu cầu cấp thiết để nâng cao chất lượng toàn diện cho đội ngũ hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh trong Quân đội hiện nay. Bài viết khái quát một số yếu tố tác động đến việc đổi mới công tác này, đồng thời đề xuất các yêu cầu đổi mới trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Binh sĩ; giáo dục chính trị; hạ sĩ quan; trung đoàn bộ binh.

Abstract: Renewing political education is an urgent requirement to improve the overall quality of non-commissioned officers and soldiers in infantry regiments of the Vietnam People's Army today. The article outlines several factors affecting the renewal of this work and proposes corresponding measures to implement political education reform in the current period.

Keywords: Soldiers; political education; non-commissioned officers; infantry regiments.

Ngày nhận bài: 20/6/2025

Ngày biên tập: 14/8/2025

Ngày duyệt đăng: 19/9/2025

Trong tác phẩm Đường Kách mệnh, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Cách mệnh là phá cái cũ đổi ra cái mới, phá cái xấu đổi ra cái tốt”⁽¹⁾. Theo đó, đổi mới là cả một quá trình lâu dài, phức tạp, trải qua nhiều gian lao, thử thách; phải kiên định, kiên trì, lựa chọn bước đi thích hợp, không nôn nóng, chủ quan mới giành được thắng lợi; đấu tranh xóa bỏ cái cũ, xây dựng cái mới là công việc cực kỳ to lớn, vinh quang, nhưng cũng đầy khó khăn và không dễ dàng. Thực tế cho thấy, công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh đã bám sát tình hình nhiệm vụ cách mạng, nhiệm vụ của quân đội, bám sát thực tiễn xây dựng, huấn luyện sẵn sàng chiến đấu, tập trung giáo dục, bồi dưỡng nâng cao nhận thức về lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, góp phần nâng cao nhận thức, lòng tin của hạ sĩ quan, binh sĩ với đường lối đổi mới, sáng tạo của Đảng, tạo được sự nhất trí, đồng thuận trong toàn đơn vị. Tuy nhiên, công tác giáo dục chính trị ở một số đơn vị vẫn còn những hạn chế, tồn

tại nhất định, như việc xây dựng kế hoạch, chương trình giáo dục chính trị ở một số đơn vị còn chưa khoa học, công tác kiểm tra đánh giá kết quả học tập lý luận chính trị có đơn vị chưa thật chặt chẽ, điều kiện vật chất bảo đảm cho công tác giáo dục chính trị có lúc, có nơi chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ... Vì vậy, cần phải tiếp tục đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh trong Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay.

1. Những yếu tố tác động đến việc đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh trong Quân đội giai đoạn hiện nay

Một là, những biến động to lớn, diễn biến nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo của tình hình thế giới và khu vực.

Cục diện thế giới đang có sự chuyển biến nhanh, phức tạp chưa từng có theo hướng đa cực, đa trung tâm, đa tầng nấc và phân tuyến mạnh, cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, các trung tâm quyền lực ngày càng gay gắt cả về phạm vi, cường độ. Tranh chấp chủ quyền, lãnh thổ, tài nguyên giữa các nước trong khu vực và sự cạnh tranh địa - chính trị,

(*) Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

giành giật vai trò lãnh đạo khu vực... đã biến khu vực châu Á - Thái Bình Dương trở thành khu vực tâm điểm cạnh tranh gay gắt của các cường quốc. Những vấn đề trên đang tác động trực tiếp đến tâm tư, tình cảm của cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội, trong đó có hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh. Điều này đặt ra yêu cầu công tác giáo dục chính trị phải thường xuyên được cập nhật, bổ sung nội dung giáo dục, bảo đảm tính thời sự và kịp thời định hướng tư tưởng cho hạ sĩ quan, binh sĩ.

Hai là, những thuận lợi và khó khăn, thách thức của công cuộc đổi mới, xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc.

Sau gần 40 năm đổi mới, cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế của nước ta đã được nâng lên, là nền tảng quan trọng để tiếp tục xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Công tác cải cách hành chính, tinh gọn, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, hoàn thiện hệ thống pháp luật phù hợp với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa từng bước tạo thế và lực để toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Những thành tựu đó có ý nghĩa rất quan trọng, là điều kiện thuận lợi cho quá trình đổi mới công tác giáo dục chính trị, làm tăng tính thuyết phục và sức hấp dẫn của giáo dục chính trị, nhất là trong giáo dục lý tưởng, niềm tin, xây dựng ý chí quyết tâm cho hạ sĩ quan, binh sĩ các trung đoàn bộ binh.

Tuy nhiên, Đảng ta cũng chỉ ra 04 nguy cơ vẫn còn tồn tại, có mặt còn diễn biến gay gắt, phức tạp như: nền kinh tế có mặt phát triển chưa thực sự bền vững, nguy cơ rơi vào bẫy thu nhập trung bình còn lớn. Bên cạnh đó là những biểu hiện chưa quan tâm đúng mức đến việc giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa và phát triển văn hóa, bảo đảm phúc lợi xã hội, thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội; những vấn đề tiêu cực, tệ nạn xã hội nảy sinh do mặt trái của kinh tế thị trường; tốc độ công nghiệp hóa, đô thị hóa tăng mạnh kéo theo sự phân hóa giàu nghèo, phân tầng xã hội bất hợp lý vẫn có chiều hướng gia tăng.

Các thế lực thù địch, phản động tiếp tục đẩy mạnh hoạt động chống Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa; đòi “đa nguyên chính trị”, đa đảng đối lập; đòi “phi chính trị hóa” lực lượng vũ trang và Quân đội... Đặc biệt, “tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chủ nghĩa cá nhân, “lợi ích nhóm”, bệnh lãng phí, vô cảm, bệnh thành tích ở một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi”⁽²⁾. Đây là nguyên nhân sâu xa tác động rất mạnh mẽ đến tình cảm, niềm tin, ý chí, trách nhiệm của cán bộ, chiến sĩ lực lượng vũ trang nói chung và tư tưởng của hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh nói riêng.

Ba là, yêu cầu củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc, xây dựng Quân đội và trung đoàn bộ binh trong tình hình mới.

Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng xác định: “Phát huy cao nhất sức mạnh tổng hợp của toàn dân tộc, của cả hệ thống chính trị kết hợp với sức mạnh thời đại, tranh thủ tối đa sự đồng tình, ủng hộ của cộng đồng quốc tế để bảo vệ vững chắc độc lập chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân, chế độ xã hội chủ nghĩa, nền văn hóa và lợi ích quốc gia - dân tộc...”⁽³⁾. Củng cố quốc phòng, an ninh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị và toàn dân, trong đó lực lượng nòng cốt là Quân đội nhân dân và Công an nhân dân. Tình hình mới đòi hỏi “đến năm 2025, cơ bản xây dựng Quân đội, Công an tinh, gọn, mạnh, tạo tiền đề vững chắc, phấn đấu năm 2030 xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ”⁽⁴⁾. Quán triệt, thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI, Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng đang tập trung lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng và triển khai thực hiện Đề án Tổ chức Quân đội nhân dân Việt Nam trong tình hình mới (giai đoạn 2020 - 2025), tập trung điều chỉnh tổ chức Quân đội tinh, gọn, mạnh, bảo đảm tổ chức biên chế của Quân đội có cơ cấu hợp lý giữa

các thành phần, lực lượng, đồng bộ giữa vũ khí trang bị với nhân lực và công tác bảo đảm, hoàn thành nhiệm vụ trong mọi tình huống. Các trung đoàn bộ binh là lực lượng nòng cốt của các sư đoàn trực thuộc quân khu, quân đoàn, trực tiếp tham gia huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu khi có chiến tranh xảy ra. Theo đó, cần phải xây dựng đội ngũ cán bộ, chiến sĩ, trong đó có lực lượng hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí, tinh thần và quyết tâm chiến đấu cao, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Bốn là, những thách thức từ cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch trên lĩnh vực tư tưởng, lý luận.

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư cùng với những thành tựu vượt trội đã tạo ra những khả năng hoàn toàn mới, tác động mạnh mẽ vào mọi lĩnh vực đời sống xã hội, cả chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh. Trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh, sự phát triển của khoa học quân sự với ưu thế vượt trội về khoa học kỹ thuật quân sự và công nghệ quân sự đã thúc đẩy chiến tranh công nghệ cao ngày càng phổ biến trên thế giới. Mặc dù mục đích tiến hành của các bên tham chiến là khác nhau, nhưng đặc điểm chung của loại hình chiến tranh này là không phân giới tuyến với sức hủy diệt của vũ khí vô cùng lớn, tính mạng con người thường xuyên, liên tục bị đe dọa, nên nó tác động mạnh, toàn diện tới nhận thức, bản lĩnh chính trị, tình cảm, niềm tin và ý chí quyết tâm chiến đấu của mọi cán bộ, chiến sĩ, trong đó có hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh. Do đó, hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh phải được giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị, ý chí quyết tâm khi thực hiện nhiệm vụ trong mọi tình huống.

Học viên tích cực nghiên cứu, thảo luận các kiến thức về nhà nước và pháp luật trong tiết học.

2. Một số yêu cầu đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh trong Quân đội

Thứ nhất, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị ở các trung đoàn bộ binh trong bối cảnh mới.

Hiện nay có rất nhiều vấn đề đặt ra từ thực tiễn thực hiện nhiệm vụ chính trị đòi hỏi công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ cần tập trung nghiên cứu, giải quyết, đó là: triển khai thực hiện hiệu quả Đề án “Đổi mới công tác giáo dục chính trị tại đơn vị trong giai đoạn mới”; đẩy mạnh công tác giáo dục, tuyên truyền, rèn luyện cán bộ, học viên, nhân viên, chiến sĩ có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, quyết tâm hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao; khắc phục mâu thuẫn giữa yêu cầu đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ với trình độ năng lực của đội ngũ cán bộ chính trị ở các trung đoàn bộ binh; khắc phục tình trạng chậm đổi mới nội dung, hình thức giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ; nâng cấp và hiện đại hóa hệ thống cơ sở vật chất phục vụ công tác này... Giải quyết tốt những vấn đề nêu trên sẽ góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị ở các trung đoàn bộ binh trong điều kiện mới.

Thứ hai, phải đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp ủy, tổ chức đảng; sự quản lý, điều hành của chính ủy, chính trị viên và người chỉ huy; đồng thời phát huy vai trò tham mưu của cơ quan chính trị các cấp.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng khẳng định: “Công tác lãnh đạo tư tưởng là quan trọng nhất. Trong Đảng và ngoài Đảng có nhận rõ tình hình mới, hiểu rõ nhiệm vụ mới, thì tư tưởng mới thống nhất, tư tưởng thống nhất thì hành động mới thống nhất. Nếu trong Đảng và ngoài Đảng từ trên xuống dưới, từ trong đến ngoài đều tư tưởng thống nhất và hành động thống nhất thì nhiệm vụ tuy nặng nề, công việc tuy khó khăn phức tạp, ta cũng nhất định thắng lợi”⁽⁵⁾. Chỉ thị số 2423-CT/QUTW ngày 09/11/2023 của Ban Thường vụ Quân ủy Trung ương về đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị trong giai đoạn mới đã khẳng định: “Công tác giáo dục chính trị phải đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp ủy, tổ chức đảng; sự quản lý, điều hành của chính ủy, chính trị viên, cán bộ đảm nhiệm công tác đảng, công tác chính trị và người chỉ huy; vai trò tham mưu, tổ chức thực hiện của cơ quan chính trị, cơ quan tham mưu và tham gia của cơ quan chuyên môn các cấp”⁽⁶⁾. Như vậy, cấp ủy, tổ chức đảng, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy và cơ quan chính trị là chủ thể trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh.

Thứ ba, bám sát nhiệm vụ chính trị của đơn vị và đặc điểm đối tượng.

Đặc điểm, trình độ của đối tượng hạ sĩ quan, binh sĩ ở các trung đoàn bộ binh rất đa dạng, phong phú, đồng thời ngày càng phát triển và không chỉ ở mỗi trung đoàn, mà còn giữa các trung đoàn bộ binh. Đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ phụ thuộc trực tiếp vào điều kiện đảm bảo, cơ sở vật chất, phương tiện của từng trung đoàn bộ binh. Thiếu ngân sách, kinh phí và các trang thiết bị kỹ thuật, công nghệ cần thiết thì khó có thể đổi mới công tác giáo dục chính trị thành công, đặc biệt trong bối cảnh kinh tế thị trường, cuộc cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại đang phát triển mạnh mẽ như hiện nay.

Thứ tư, phát huy sức mạnh tổng hợp trong thực hiện đổi mới công tác giáo dục chính trị.

Yêu cầu này chỉ rõ, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp, cần

phát huy vai trò của tổ chức chỉ huy, tổ chức quần chúng, cơ quan, mọi cán bộ, quân nhân chuyên nghiệp, hạ sĩ quan, binh sĩ trong các hoạt động đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ. Cùng với việc phát huy nội lực, cần chủ động đề xuất với cơ quan chính trị sư đoàn và quân khu, quân đoàn phối hợp chặt chẽ với các đơn vị trong toàn quân, các cơ sở đào tạo, nghiên cứu của quân đội làm rõ những vấn đề về đổi mới công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị.

Theo đó, các trung đoàn bộ binh cần chủ động liên kết, phối hợp với các nhà trường quân đội, các tổ chức chính trị - xã hội ở các địa phương trên địa bàn đóng quân, tận dụng khả năng của các cơ sở trong việc định hướng các nội dung nghiên cứu, cung cấp thông tin, đầu tư cơ sở vật chất, phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ tuyên huấn, cán bộ giảng dạy chính trị, báo cáo viên, tuyên truyền viên. Tổ chức cho cán bộ, giảng viên và học viên ở các nhà trường quân đội đi thực tế, tham quan, khảo sát số liệu để tiến hành trao đổi kinh nghiệm hoặc hội thảo khoa học về vấn đề đổi mới công tác giáo dục chính trị ở các trung đoàn bộ binh; vận dụng các thành tựu, kết quả nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn, có kỹ năng sử dụng các phương tiện thông tin, để tuyên truyền, cổ vũ, động viên cán bộ, học viên, nhân viên, chiến sĩ thực hiện tốt các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; tích cực đấu tranh chống các biểu hiện tiêu cực, các luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc của các thế lực thù địch./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 2, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.284.

(2), (3), (4) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.95, tr.155-156, tr.158.

(5) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 8, sdd, tr.554-555.

(6) Quân ủy Trung ương, *Chỉ thị số 2423-CT/QUTW ngày 09/11/2023 về đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị trong giai đoạn mới*.